

Iets over de „Aanwijzingen bij de opleiding der Infanterie.”

DOOR

H. G. ONTROP,

Kapitein-Adjutant der Infanterie.

„Organisation quickly degenerates into desorganisation
when its uniformity is sacrificed”.

Infantry Training. Vol. I; 1922.

Punt 16 Hoofdstuk ^{IV} der Aanwijzingen bij de opleiding der Infanterie bepaalt, dat de geweergroep met de mitrailleurgroep in verband handelt en *dient voor aanvulling en ondersteuning van de mitrailleurgroep*¹⁾; punt 66 geeft aan, dat de mitrailleurgroepen op sterkte worden gehouden door *te putten uit de geweergroepen* en bepaalt tevens op welke wijze dit op sterkte houden geschiedt.

Punt 93 zegt: „Naarmate de groepen der vóórsectie(n) worden verbruikt, zullen deze met groepen der ondersteunings(reserve-)sectieën *op sterkte worden gehouden*”.... „Nieuwe ondersteuningssectieën worden door de ondersteuningscompagnie gegeven, indien de B. C. zulks noodig oordeelt”.

In de punten 108, 119 en 120 wordt voorts behandeld het op sterkte houden der voorafgaande afdeelingen in het verdedigend gevecht: de ondersteuningssectieën dienen n.l. „*tot het op sterkte houden van de bezetting der hoofdweerstandsstrook*” (de voorsectieën) „en tot het door een hevig vuur terugwerpen van een doorgedrongen aanvallers”; van de ondersteuningscompagnieën wordt o.m. medegedeeld dat „**het bewegelijk gebruik dezer compagnieën op den voorgrond staat voor het doen van tegenstooten, zoomede voor aanvulling der verbruikte ondersteuningssectieën**” (indien de B. C. dit noodig oordeelt — zie pt. 108) „en voor de *versterking der bezetting van bijzonder krachtig aangevallen stelling gedeelten*”. Of „*zoomede*” hier moet aangeven dat ook die *aanvulling* en *versterking op den voorgrond moeten staan*, mag (gelukkig) worden betwijfeld, aangezien punt 120, na o.m. vermeld te hebben dat de „reservecompagnieën handelen overeenkomstig de beginselen, aangegeven voor de ondersteuningscompagnieën” bepaalt, dat de reservecompagnieën „*nog minder dan deze*” (dan de ondersteuningscompagnieën) gebruikt mogen worden voor *aanvulling der verbruikte afdeelingen*.

Intusschen blijkt uit het voorgaande duidelijk, dat in de Aanwijzingen het systeem wordt gehuldigd om bij den aanval de diepte-echelonneering in de compagnie te gebruiken *om de voorste groepen op sterkte te houden*, ja zelfs de diepte-echelonneering in het bataljon hiervoor dienstig te doen zijn; in de verdediging kan een zelfde systeem — zij het in tweede instantie — worden toegepast.

Ik acht dit zeer te betreuren.

¹⁾ Alle cursiveeringen door mij.

Een van de grootste bezwaren, zoo al niet het allergrootste bezwaar bij den opmarsch en den aanval der Infanterie wordt gevormd door de moeilijkheid om het verband in een afdeeling te bewaren: de groote afstanden die door een afdeeling, in onderdeelen opgelost, moeten worden afgelegd en de zeer groote ruimte die de afdeeling dan beslaat, vormen beide de elementen die dat bezwaar doen ontstaan; hun invloed is des te nadeeliger naar gelang terrein- of weersomstandigheden het overzicht bemoeilijken, doch vooral ook nadat verliezen, het aangaan van het eigenlijke gevecht, het binnendringen in de vijandelijke stelling, hun desorganiseerenden invloed achtereenvolgens en met steeds grooter kracht zich doen gevoelen.

En nu gaat men dat moeilijk te handhaven verband, zoo absoluut noodzakelijk om de eenheid van wil, de bevelvoering, mogelijk te maken, opzettelijk nog meer verbreken, nog opnieuw bemoeilijken, en wel in des te grooter mate naar gelang de hiervóór geschetste gevechtsomstandigheden hun invloed steeds meer doen gelden.

Wat geeft het al of men afstanden en tusschenruimten bepaalt en voorschrijft dat er naar gestreefd moet worden deze ten opzichte van de richtingsgroep te onderhouden (punt 59), wat geeft het te bepalen dat de Gr. Cn. zich bij het terreinwinnen naar elkander moeten regelen (punt 68), dat de S. C. het verband met de nevenafdeelingen niet mag verliezen (punt 69) enz., als de betrokken Gr. C. of S. C. er niet op aan kan, dat de nevengroep, de nevensectie, eveneens aan bepaalde afstanden en tusschenruimten gebonden is en hij zich steeds moet afvragen of de voorwaartsche beweging van die nevenafdeeling mogelijk ook ten doel kan hebben zich met de voorste afdeelingen te vermengen ten einde deze op sterkte te brengen.

Hoe kan de C. C. het toch al zoo moeilijke overzicht over zijne compagnie behouden, hoe kan hij het *bevel* blijven voeren en „zijn invloed op het verloop van den strijd doen gelden” (punt 84; zie ook punt 92: het door den C. C. doen oprukken van ondersteuningssectiën in de voorste strook; punt 94: de C. C. verstrekt aanwijzingen om door ondersteuningssectiën den vijand uit zijn stelling te manoeuvreren; hij doet vóórsectiën vervangen door ondersteuningssectiën, enz.) hoe kan hij dat alles, als hij weet dat de kans zeer groot is dat de ondersteuningssectie waarover hij beschikken wil, als zoodanig óf geheel óf gedeeltelijk hare gevechtskracht aan de vóórsectiën heeft afgestaan.

Dat versterken moet tot verwarring leiden, de bevelvoering verlammen.

Men zoek hierin geen overdrijving: al diegenen welke bij de jongste herhalingsoefeningen gelegenheid gehad hebben om in eenigszins grooter verband te oefenen, zullen ondervonden hebben hoe noodzakelijk, maar tevens hoe buitengewoon moeilijk het is om het verband in de afdeeling te handhaven, en meestal zal men hebben kunnen constateeren dat, als een oefening misliep, het te wijten was aan een verloren gaan van het verband; en dat, niettegenstaande men op overzichtelijk, althans bekend terrein oefende, niettegenstaande de vredesmiddeltjes om het verband

te handhaven (ten langen lijve uit hollende ordonnansen, enz.)..... niettegenstaande het feit, dat wel nergens bij die oefeningen het op sterkte houden der voorste afdeelingen zal zijn beoefend.

En toch is het een eisch dat het op sterkte houden der voorste groepen, het opsluiten der ondersteuningssectie, het afgeven van groepen door de ondersteuningssectie aan de vóórsectie (op wiens last?) enz. ter wille van de technische uitvoering op zich zelf, doch vooral ook alweer ter beoefening van het onderhouden van het verband en het onder oogen zien van de moeilijkheden der bevelvoering, *ter dege worden beoefend*.

Dat de mise en scène voor dergelijke oefeningen omslachtig is en veel tijd vraagt, vormt nog een nevenbezwaar van het systeem, al was het maar alleen, omdat door die omstandigheden, deze oefeningen maar al te veel achterwege worden gelaten.

Wat een ander bezwaar vormt bij het in de Aanwijzingen gehuldigde systeem wordt m.i. veroorzaakt door het *stelselmatig prijsgeven van de diepteëchelonnering* in de compagnie (zelfs in het bataljon), waar m.i. het er juist zoozeer op aan komt om te trachten die diepteëchelonnering te handhaven of, voor het geval zij door bijzondere omstandigheden is verloren gegaan, haar zoo spoedig mogelijk te herstellen.

M.i. hinken de Aanwijzingen hier op twee gedachten.

In de punten 88, 92, 94 en 96 wordt namelijk wel degelijk gewezen op de *omstandigheden* die het noodzakelijk maken dat er diepteëchelonnering is.

Punt 88 wijst weliswaar slechts op de bescherming die de ondersteunings-(reserve-)sectiën kunnen verleen en indien gapingen in de strook der vóórsectiën ontstaan; laten we dit de toevallige bate noemen evenals de mogelijkheid (punt 92) om ondersteuningssectiën aan den vuurstrijd flankerend te doen deelnemen; maar wijzen we vooral op de punten 94 en 96.

[W] Punt 94: Indien *plaatselijk* sterke weerstand wordt ondervonden zullen de ondersteuningssectiën *zoo noodig* op aanwijzing van den C. C. en *rekening houdende met het gestelde in punt 4*¹⁾ den vijand *uit zijn stelling trachten te manoeuvreren*, enz..... Verder: de C. C. draagt zorg, dat na het breken van den weerstand de *voorwaartsche beweging onverwijld wordt hervat*, waarbij hij één of meer vóórsectiën kan doen vervangen door ondersteuningssectiën enz.

Punt 96..... de ondersteunings-(reserve-)sectiën houden zich gereed om eventueele tegenstooten van den vijand te keeren.

Deze twee punten 94 en 96 die m.i. de essentieele kenmerken weergeven van de beweging, de manoeuvre bij het aanvallend gevecht der compagnie, zij zijn het die tevens duidelijk de **noodzaak** van de diep'e echelonnering doen uitkomen.

¹⁾ Punt 4: Bij den aanval is drang naar voren hoofdzak en moet de druk op den vijand daar worden uitgeoefend, waar de aanval veld wint en niet, waar deze stekt.

Natuurlijk vinden wij deze punten in het Engelsche en in het Franche Reglement terug, maar in deze voorschriften wordt hun beteekenis op den voorgrond geschoven, wordt er den nadruk op gelegd, dat hunne toepassing, met den vuurstrijd samen, het abc van het aanvallend gevecht vormen. Bij ons wordt het m.i. zoo juiste principe slechts aangeroerd en maar al te veel verdrongen door bepalingen omtrent het druppelsgewijze versterken.

En voor dat versterken kan — daar mag althans — ook de diepte-echelonnering in het bataljon voor worden gebruikt, waardoor de verwarring nog meer wordt vergroot, de bevelvoering nog meer uit elkander gerukt. Met een (of meer) sectië(n) van een *andere* compagnie — als die intusschen ook al geen groepen aan de vóórsectiën hebben afgestaan — moet de commandant der oorspronkelijke vóórcompagnie nu kunnen manoeuvreren, hij moet er een (of meer) vóórsectiën van zijne compagnie mede kunnen vervangen, ze kunnen gebruiken om tegenstooten tegen te gaan enz. Of blijven — waar ook wat voor te zeggen valt — die sectiën die de ondersteuningscompagnie afstaat, onder de bevelen van den Ct. dezer compagnie staan? Maar wat dan? Hoe moet het dan als die sectiën vóórsectie bij de vóórcompagnie worden?

Trouwens er blijven vragen genoeg te stellen, vragen waarvan de beantwoording niet mag worden overgelaten aan het initiatief der uitvoerders, op het oogenblik dat gehandeld moet worden, ook al ware het leger nog zoo goed geëncadreerd.

Nog een zeer groot bezwaar.

Bij ons worden *de groepen met elkander vermengd*.

Stellen wij hiertegenover enkele beginselen uit het nieuwste Engelsche Reglement: „Infantry Training” waarvan het 1ste deel „Training” eerst dezen zomer is verschenen¹⁾.

Ik noem juist dit Reglement — dat trouwens in vele opzichten met het Franche overeenkomt — omdat het Engelsche bataljon, evenals bij ons, vier compagnieën heeft (bovendien twee lichte bommenwerpers en een mitrailleurpeloton à acht zware mitrailleurs), de compagnie ook verdeeld is in vier sectiën en *iedere sectie vier groepen, n.l. twee geweeren twee Lewismitrailleurgroepen telt*.

Ik neem er het volgende uit over:²⁾

Par. 2. pt. 2: De manschappen van de groep moeten zich beschouwen als onderling door één belang verbonden („as a team”); zoowel in vredetijd als te velde moeten zij het voor elkander en voor hun commandant opnemen.

¹⁾ Vol II: „War” werd in de afleveringen Maart en April 1922 van den Militairen Spectator besproken door den Kapitein van den Generalen Staf J. J. G. Baron van Voorst tot Voorst.

²⁾ Het Engelsche Leger is een beroepsleger; voor een zoodanig leger is een onveranderlijke organisatie van alle onderdeelen ook in vredetijd zeer gewenscht; intusschen zal uit het aangehaalde voldoende blijken dat hier in hoofdzaak de dienst te velde wordt beoogd.

Pt. 3: De organisatie is bindend en mag — behoudens het gestelde in punt 4 — nimmer worden gewijzigd. Slechts dan wanneer een afdeeling onveranderlijk is georganiseerd kan de commandant er op vertrouwen, dat door ieder onderdeel dezelfde bevelen op dezelfde wijze zullen worden uitgevoerd. Organisatie leidt spoedig tot desorganisatie wanneer hare onveranderlijkheid wordt prijsgegeven.

Pt. 4: Dank zij de organisatie van het bataljon is dit in staat om de verschillende schokken gedurende het gevecht goed te doorstaan, in staat om de verwarring te boven te komen, en tevens den invloed van de verliezen op de gevechtskracht zoo gering mogelijk te doen zijn. **Welke moeilijkheden zich ook voordoen, het handhaven van de organisatie op en buiten het gevechtveld is een der hoogste plichten van iederen commandant**¹⁾. De organisatie prijs geven, komt overeen met het vernietigen van de gevechtskracht en belet degelijk oefenen.

Daarom zullen de navolgende regels met gestrengheid worden nageleefd:

a. Zoolang van een groep nog één man overblijft, blijft zij een groep. Eerst wanneer de groep minder dan drie bruikbare mannen telt, mag zij tijdelijk bij een andere groep van de sectie worden gevoegd, Zoodra echter een sterkte van drie man wordt herkegen, d.w.z. die sterkte welke noodig is om zelfstandig als geweer- of als mitrailleurgroep te kunnen optreden, wordt de groep wederom zelfstandig.

b. Het doen overgaan van kader of manschappen van de eene groep naar de andere moet worden vermeden, tenzij bij bevordering.

c. Als de sterkte van een sectie daalt tot minder dan twee groepen (ieder van drie manschappen) mag zij tijdelijk gevoegd worden bij een andere sectie van dezelfde compagnie; zoodra de sectie weer de noodige sterkte heeft treedt zij wederom zelfstandig op.

Par. 3. pt. 1. ... De grondslag voor doelmatig oefenen berust op het onderling vertrouwen bij de manschappen.

Par. 13. pt. 11. Een strenge en onveranderlijke handhaving der infanterieorganisatie onder alle omstandigheden, is de zekerste waarborg voor den korpsgeest. Zoowel op als buiten het oefenterrein dient de soldaat bij werk of spel op te treden als een lid van zijn groep, sectie of compagnie en niet als individueel man. Voetbal- en andere wedstrijden tusschen groepen of sectiën leiden tot plichtgetrouwheid ten opzichte van het onderdeel en een gevoel van fierheid om er deel van uit te maken. Den man moet worden geleerd voor het geheel op te komen en niet voor zichzelf, en te beseffen dat het belang van de groep grooter is dan dat van de personen waaruit zij is samengesteld. In de groep en in de sectie moeten de manschappen elkander onderling en de commandanten kennen. Het verband verbreken van groepen en

¹⁾ Een van de zeer weinige vet gedrukte zinnen in het 268 bladzijden tellende reglement.

sectiën voor welk doel ook, verontrust en ontmoedigt de manschappen. Uitsluitend aan verwondingen en ziekten mag het te wijten zijn dat 's mans omgeving wijziging ondergaat. De soldaat moet een tehuis vinden bij het onderdeel waarbij hij is ingedeeld. Het doel eener goede organisatie bestaat juist in het teniet doen van den verstorenden invloed door wijzigingen veroorzaakt; dientengevolge is alle wijziging in de organisatie verboden.

Enzoovoorts!!

Is het niet alsof het latere Engelsche Reglement nog eens heeft willen aandikken en nog wat meer uitbreiding heeft gegeven aan wat het tevoren uitgekomen Fransche Reglement heeft bedoeld met „l'esprit de solidarité” dat in de groep moet heerschen?

Wie de waarde van die solidariteit in het leger wil leeren kennen, hij leze *Barbusse's Le Feu*, met den veelzeggenden bijtitel „*Roman d'une Escouade*”; hij zal dan inzien dat het noodzakelijk is te velde alles te vermijden wat dat samenhoorigheidsgevoel, dat op den duur vanzelf tusschen den verwaanden advokaat, den dommen metselaar, den luien kantoorschrijver, den goedigen sjouwer — *mits leden van één groep* — ontstaat, ook maar in het minst kan verbreken; hij zal begrijpen dat het niet zoozeer uit plichtsgevoel is dat de man zich tot het uiterste geeft, maar dat het meestal de drang is van den eenen *groepskameraad* om den anderen te evenaren, hem bij te springen, hem te wreken, die maakt dat de gevechtskracht van een groep zoo groot kan zijn.

En het middel om dat groote voordeel, dat samenhoorigheidsgevoel, dat door de Franschen misschien wel bij intuïtie is toegepast — velen zullen zich nog wel uit de rapporten over de Manoeuvre de Picardie het familieleven van de Fransche escouade herinneren — die georganiseerde kameraadschap waar de Engelschen thans zoo fel op hameren, dat groote voordeel ligt ook voor ons voor 't grijpen en ... kost niets. Ook bij ons zal de meester in de rechten den eenvoudigen boerenjongen zeer zeker niet in den steek laten, zal de stoelenmatter voor den bankier zijn leven wagen, mits die mannen elkander hebben leeren kennen, mits zij weten bij elkander te behooren en alle lief en leed op het oorlogsveld samen hebben doorgemaakt.

Daarvoor is dan echter noodig dat onze Aanwijzigingen gewijzigd worden en zooveel mogelijk voorkomen wordt dat *ingevolge voorschrift*, zoodra het in het gevecht begint te spannen groepen, sectiën, compagniën enz. worden vermengd.

Hoe dit kan geschieden vindt men duidelijk aangegeven in het „*Règlement provisoire de Manoeuvre d'Infanterie*” 2de deel (o.m. in de punten 91, 111, 230, 231). In het kort komt het op het navolgende neer:

De C.C. tracht zoolang mogelijk een vuuréchelon en een reserve-échelon te behouden. Wanneer de vuurkracht van het vuur-échelon zoo

gering wordt dat vuurversterking een eisch wordt, schuift de C.C. — zoo noodig de S.C. — groepen van het reserve-échelon in de openingen tusschen de groepen van het vuuréchelon¹⁾. Hij is hierbij echter indachtig dat een groep waarbij slechts het automatische wapen met enkele manschappen overblijft nog in staat is een hevig vuur af te geven).

Dreigt de reserve hierdoor uitgeput te geraken, dan neemt de C. C. maatregelen om ten spoedigste een nieuw reserveéchelon te vormen, hetzij uit de groepen die het meeste geleden hebben, hetzij uit afdeelingen die hij heeft doen vormen uit diegenen welke gedurende het strijdgewoel van hun onderdeel zijn afgeraakt; zoodra mogelijk, en in ieder geval wanneer, hetzij gedwongen hetzij vrijwillig, een verdedigende houding wordt aangenomen, wordt de oorspronkelijke diepte-echelonnering in de compagnie hersteld.

De B. C. bepaalt of, en in hoeverre, het noodig is een gedeelte zijner reserve in te zetten indien alle reserves eener vóórcompagnie in het vuuréchelon zijn overgegaan; hij zet hiertoe minstens een geheele compagnie in; *inzetten van sectiën wordt door het reglement veroordeeld*.

Die reserve zal dan naar gelang van omstandigheden of de verbruikte compagnie vervangen, waarna deze laatste dan weer bij de reserve wordt aangetrokken, of wel den vleugel verlengen, of wel zich tot dekking van een flank achter den bedreigden vleugel echelonneren...

We zien dus dat volgens het voorschrift, alleen de mogelijkheid van het inschuiven van geheele groepen tusschen die van een andere sectie bestaat; vermenging van groepen, van compagnieën is echter uitgesloten.

En vergeten we dan vooral niet dat het Reglement er telkens en telkens weer op terug komt: de beste steun aan nevenafdeelingen, die tijdelijk niet vooruit kunnen, wordt verleend door aan de eigen opdracht vast te houden en voorwaarts te dringen in de aangegeven richting²⁾.

De reden dat onze Aanwijzingen voorschrijven dat de groepen zich gedurende het gevecht vermengen — ik meen, dat alleen wij dit stelsel toepassen — moet m.i. gezocht worden in het vooruitloopen op de oplossing van het vraagstuk dat is voorgelegd aan de Commissie voor het vervoer van den L. M. c.a. De aanvulling der (mitrailleur-)munitie houdt toch met dit vraagstuk verband en er is een richting die de aan-

¹⁾ Ook het Deensche Reglement schrijft het *inschuiven* van ondersteuningsgroepen voor.

Zie ook Pfeifer 3de druk bladz. 224, waar de nadeelen worden opgesomd van het z.g. „Anschlussweise Verfahren” en ook bladz. 232, waar duidelijk blijkt, dat Pfeifer ook alle vermenging van groepen tracht te vermijden.

²⁾ Ons punt 70 der Aanwijzingen waarin bepaald wordt: „Wanneer de vijandelijke weerstand door de *sectie* niet kan worden gebroken, moet zulks geschieden door het ingrijpen van nevenafdeelingen op 's vijands flank. Omgekeerd grijpt de *sectie* in door flankerend optreden ter ondersteuning van nevenafdeelingen welke opgehouden worden”, acht ik zeer gevaarlijk, zelfs wanneer tengevolge van de Aanwijzingen de diepte-echelonnering verdwenen is en deze dus geen uitkomst meer kan geven.

vulling zoekt te vergemakkelijken door ieder infanterist een gevulden trommel aan den koppel mede te doen voeren; aan dat stelsel wordt zeer zeker tegemoet gekomen door de vermenging van groepen in voorste lijn met volgende, die weinig of nog geen munitie verschoten hebben; intusschen schijnt het mij niet moeilijk om, indien ten slotte tot het doen medevoeren van een trommel door ieder soldaat wordt overgegaan, toch een middel te vinden om de vermenging te vermijden of deze slechts kortstondig te doen plaats hebben.

In ieder geval, alhoewel zoowel met de technische als met de tactische eischen moet worden rekening gehouden en laatstgenoemde soms noodgedwongen aan eerstgenoemde ondergeschikt moeten worden gemaakt, ik zou het zeer betreuren als, ter wille van de munitieaanvulling, de vermenging van groepen in onze voorschriften bleef bestaan; zeer terecht heeft men aan de commissies die het vorig jaar een drietal stelsels van vervoer voor den L. M. hadden te beproeven, ook opdracht gegeven hun oordeel over de toen nog in ontwerp zijnde Aanwijzingen te vellen; laten we hopen, dat de thans ingestelde commissie, die het geheele tractievraagstuk heeft te overzien, met een voorstel komt waardoor het tactisch begrip: de vermenging van groepen, uit onze Aanwijzingen verdwijne.

Nog op een ander tactisch beginsel, in de Aanwijzingen neergelegd, wil ik wijzen. Het vloeit voort uit de punten 50 en 73, die aangeven, dat, wanneer de vijand „*wijkt*”, de groep (de sectie) zich „*oordeelkundig opstelt*” om weerstand te kunnen bieden tegen mogelijke tegenstooten en ten einde door vuur de vervolging in te kunnen leiden; tegelijk worden dan de verbanden hersteld.

Niet alleen dat ik deze bepalingen in strijd acht met het zoo juiste beginsel in punt 4 neergelegd (zie noot 1 bladz. 53) maar ik ga nog verder en zou juist *den drang naar voren zoo hoog mogelijk opgevoerd willen zien, juist als de vijand wijkt!*

In de eerste plaats toch wordt het doel van den aanval niet bereikt door, zonder meer, den vijand terug te drijven: oorlog eischt *vernietiging* van 's vijands strijdkrachten; en het is dus zaak om de tegenpartij die wijken wil, zoo spoedig mogelijk in te halen en te lijf te gaan om hem buiten gevecht te stellen of gevangen te nemen. In de tweede plaats geloof ik, dat het moreel van den man, wien — nadat hij alle gevaren van den strijd te boven is gekomen — op het oogenblik dat hij verwacht de vruchten te zullen plukken van zijn moeizaam en gevaarvol werk wordt bevolen halt te houden, ten zeerste wordt geschaad. Ten slotte acht ik het gevaar, dat men klaarblijkelijk heeft willen vermijden, juist sterk in de hand gewerkt. Welke omstandigheden worden toch door de tegenpartij, die een tegenstoot wenscht in te zetten, het meest gewenscht: een vrij schootsveld, ten einde met flankerende mitrailleurs zijn manoeuvre te kunnen voorbereiden en steunen; het tijdig opnemen van de terugtrekkende afdeelingen opdat verband en bevelvoering zoo

min mogelijk geschaad worden door het gewirwar van vriend en vijand tijdens den voorafgaanden strijd. En die gelegenheid bieden we hem thans ruimschoots door verbanden te gaan ordenen en ons gereed te maken om te gaan vuren ¹⁾).

Zonder zoo ver te willen gaan als in het Réglt. prov. de Manoeuvre II, volgens hetwelk achtereenvolgens groepen, sectiën, compagnieën, enz. allen op eigen houtje voorwaarts moeten gaan om de voeling weer op te nemen en aldus automatisch de vervolging in te zetten, zou ik het toch zeer gewenscht achten dat onze voorschriften bepaalden, dat bij den aanval iedere afdeeling zoover mogelijk moet doordringen, met als eenige beperking: het verband met de nevenafdeelingen niet te verliezen. Alleen wanneer dat verband dreigt verloren te gaan ²⁾, of wanneer het einddoel wordt bereikt, dan dient gehandeld te worden als in de punten 50 en 73 (en 97), maar dan nog moet hieraan voorafgaan de bepaling, dat de commandant, door het uitzenden van patrouilles, groepen, sectiën, enz. maatregelen treft dat de *voeling* blijft behouden of wederom wordt opgezocht. Op het voeling houden en voeling zoeken behoorde m.i. in de Aanwijzingen meer den nadruk te worden gelegd.

Ten slotte nog een opmerking:

Punt 49, slotzin: „De L.M. begeleidt den stormaanval zoo mogelijk vurende”. Zou het geen overweging verdienen om hiervoor in de plaats te stellen: „Indien de L.M. de stormende groep of neven-groepen niet door vuur kan steunen, neemt de bediening aan den stormaanval deel, ten einde onmiddellijk na den storm van uit de genomen stelling het vuur te kunnen openen.”?

Het doen medestormen van den vurenden L.M. zal toch wel bedoeld zijn als moreelen steun voor de stormende afdeeling en om het moreel van de tegenpartij te schokken; tenminste wanneer de bediening werkelijk mede *stormt*, zal er van trefkans wel geen sprake zijn. Maar nu vrees ik, dat het medestormen van den L.M. eerder remmend op het zoo noodige élan van de stormende afdeeling zal werken dan dat het moreel er door verhoogd wordt; ik grond die meening op genomen proeven, waarbij mij duidelijk is gebleken dat de manschappen huiverig waren van den (met scherp) vurenden mitrailleur die naast hen stormde, waarom zij zijwaarts uitweken (dus den L.M. feitelijk in den steek lieten!) en, wat het ergste is, er voor zorg droegen om vooral niet voorbij den L.M. te komen; van een vlot stormen, een rennen, dat dezelfde manschappen vertoonden wanneer de L. M. niet mee stormde, was geen

¹⁾ Punt 97 zegt vrijwel hetzelfde als de punten 50 en 73, thans echter voor de compagnie: „Wijkt de vijand den zal de C. C., tenzij anders is bevolen, terstond de verdediging van het veroverde terrein regelen, enz.” Dat „tenzij” geeft den voortvarenden B. C. tenminste al eenig houvast.

²⁾ Is de diepteëchelonneering bewaard gebleven, dan is vanzelf de afstand waarop doorgedrongen kan worden — zonder dat gevaar bestaat voor het verloren gaan van het verband — aanmerkelijk grooter.

sprake meer; alles regelde zich feitelijk naar den schutter, die zwaarder belast en vuur afgevende, natuurlijk niet de zoozeer gewenschte snelheid kon ontwikkelen. Die angst voor den stormenden L.M., met als gevolg een weinig vlotte stormloop enz. zal in werkelijkheid wel even groot zijn, tenzij ... de Gr. Ct., door ondervinding wijzer, maar in strijd met het voorschrift, den L.M. niet doet vuren.

En nu de moreele invloed op de tegenpartij. Volgens mij zal het wel nimmer meer voorkomen dat de stormaanval het beeld vertoont van een dicht bezette linie, die na het afgeven van een laatste hevig vuur als een woeste golf, brullende en schreeuwende aanstormt, terwijl tegenover die golf een muur staat, gevormd door een eveneens dicht bezette linie van hevig vurende, vijandelijke schutters; dat beeld zal wel in 1914 voor het laatst zijn vertoond.

M.i. wordt de kans van slagen van den stormaanval het meest gewaarborgd indien hij volkomen verrassend wordt ondernomen, waartoe zelfs een min of meer lange *vuurpauze* in dekking wordt doorgebracht. Is de toestand zoo, dat nog „een hevig mitrailleur- en geweervuur wordt noodig geacht om den stormaanval voor te bereiden” (punt 49 Aanw.) dan is m.i. de tijd om te stormen nog lang niet gekomen en mag de betrokken S.C. zich er wel degelijk van bewust zijn, dat de in punt 71 onderstreepte zin: „*Ontijdig stormen stelt de sectie bloot aan algeheele vernietiging*” zijn sectie in het bijzonder geldt! Het doel is m.i. eerst stormrijp wanneer de vijandelijke bezetting zich geheel dekt; de aanvaller bereikt dit slechts geleidelijk door iederen vijandelijken schutter die zich nog „durft” te vertoonen onmiddellijk onder — bij voorkeur flankerend — vuur te nemen en hem zodoende te dwingen de dekking weer op te zoeken; als het den Gr.Ct. (S.C.) duidelijk wordt dat het hem daardoor na eenigen tijd gelukt is de vijandelijke bezetting in dekking te houden, dan eindelijk vliegt, op een afgesproken sein, de groep (sectie) in één ren naar voren om zich bliksemsnel met klewang, bajonet of dolk op den vijand te werpen; zoo mogelijk steunen de nevenafdeelingen met vuur, en mocht een vijandelijk doel zich alsnog in de te bestormen strook vertoonen, dan behoort degene die dit ziet, den vijand, door hem met vuur vóór te zijn, weer in stelling te jagen, om daarna weer onmiddellijk vooruit te snellen.

Het komt er dus niet op neer om 's vijands moreel *gedurende* den storm te schokken; wil de stormaanval niet blijken ontijdig te zijn ingezet, dan moet vóórdien dat moreel *al geschokt zijn*.

Kan nu de L. M. van uit de laatste stelling nog een tijd doorvuren, des te beter; daardoor wordt dan verkregen dat het moment waarop de tegenpartij zich uit de dekking waagt nog een tijdje wordt uitgesteld en wordt de kans op volkomen verrassing verhoogd; dat die gelegenheid voor den L.M. zich dikwijls voordoet om, hetzij flankerend, hetzij van achter een hoogte, door te vuren tot kort vóórdat de stormende groep 's vijands stelling binnendringt, is mij meermalen gebleken.

Intusschen blijft het gewenscht dat de bediening zorg draagt den L.M. zoo spoedig mogelijk in de genomen stelling op te stellen, gereed niet alleen „om het vuur voort te zetten tegen pogingen van de tegenpartij om het verlorene te heroveren” maar vooral om van daaruit door flankerend vuur mogelijk te maken dat de nevenafdeelingen zich eveneens door een stormaanval bij de voorwaartsche beweging kunnen aansluiten.

Naar ik vermeen wordt het beginsel om den vurenden L. M. ook aan den storm te doen deelnemen, nog alleen in onze Aanwijzingen gehuldigd; voor zoover mij bekend komt het althans in geen buitenlandsch reglement meer voor; trouwens in den laatsten tijd verheffen zich hoe langer hoe meer stemmen tegen het vuren van den L. M. in beweging en — naar ik verneem — is dit vuur thans in Engeland uitdrukkelijk verboden.

Ter aankondiging ontvangen.

De Nederlandsche strijdmacht en hare mobilisatie in 1914, onder redactie van J. KOOIMAN. Aflevering 25. *Arnhem*, HERMAN DE RUITER.

Technisch woordenboek in vier talen. Tweede deel. Motorvoer- en vaartuigen, door B. TEN BROECKE HOEKSTRA, kapitein bij het Landstormkorps Motordienst. *Amsterdam*, N. V. UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ VOORHEEN VAN MANTGEM EN DE DOES. (Prijs f 3.90.)

Betonkalender voor 1923. Geheel herziene en vermeerderde uitgave door P. W. SCHARROO, kapitein der Genie, leeraar aan de Hoogere Krijgsschool. *Amsterdam*, L. J. VEEN.

De dienstplichtwet voorzien van aantekeningen door A. J. GROUSTRAS, administrateur bij het Departement van Oorlog en P. W. OOSTERHOF, referendaris bij het Departement van Oorlog. *Alphen aan den Rijn*, 1922. N. SAMSOM.

Wetboek van Militair Strafrecht en Wet op de Krijgstucht door J. J. C. VAN DIJK, P. P. C. COLLETTE en Mr. J. V. VAN DIJCK. *Alphen aan den Rijn*, 1922. N. SAMSOM.
